

Amicul Școalei

Revistă pedagogică — culturală — socială.

Organul oficial al Revizoratului școlar, al Comitetului școlar județean și al Asociației învățătorilor din județul Alba.

Apare săptămânal sub îngrijirea Dlui Revizor școlar

MARIAN SASU.

Abonament :

120 lei pe an pentru membrii corpului didactic.
ar pentru comitele școlare și partic. 150 lei.
Redacția și Administrația la biroul Revizoratului școlar — Aiud.

Inserțiuni și reclame

se publică după tarif. — Scrisori nefrancate nu se primesc. — Manuscrisurile nu se înapoiază.

Un număr 3 lei.

Eroii.

Ziua Eroilor morți pentru Patrie se serbătorește astăzi în toata țara. „*A murit moarte de Erou*“, — era formula Regelui cu care pecetluia din când în când fapta unuia dintre mulți și anonimi. Căci prin Eroii n'am mai înțeles în războiul dezvobirei, numai câteva figuri, așa cum se înțelegeau în războaiele dinainte vreme; — Eroii au fost toți cei care au murit pentru patrie, marea masă de morți, învăluiți în anonimat. Ei au murit moarte de Eroii în funcție de noul fel cum se face istoria în zilele noastre, istoria făcută de mase, nu de eroi, adică nu istoria făcută de personalități, ci istoria făcută de grosul trupelor, de aceea uriașă mișcare a mulțimei, care a anihilat complet nimbul de glorie al generalilor și al comandanților în genere.

Datorită acestui nou fel de a crea evenimentele epocale, astăzi nu mai putem vorbi de luptele generalului cutare din timpul războiului nostru: *astăzi nu putem vorbi decât de Eroii*. Cu acest înțeles real, istoric și sociologic al cuvântului, Eroii pe care-i serbătorim, aceia cari au dat la fund comandamentele și au scos la suprafață masele, ne par într'o îndoită aureolă de glorie: Ca jefre naționale, dar și jefre ale omenimei.

Da, ca jertfe ale omenimei: murind în clipa când masselor le era dat să scrie istoria, iar nu generalilor sau unui Napoleon, țărani români din fundul satelor semi-sălbaticе, au fost în ritmul istoriei universale, au fost la un loc cu oastele din Apus, cu toate oștirile din Marele Războiu, care în dosul idealului național, apărau și muriau pentru idealul democrației.

Eroii noștri sunt în acelaș timp ai, tuturor să nu fim, egoiști și să-i lăsăm a fi a tuturor popoarelor, cari s'au înfrăjit în războiu, pentru triumful drepturilor masselor. Nu e țaran mort în războiul de desrobire, care să nu-și aibe partea lui la noua alcătuire politică de după războiu, care să nu aibe dreptul a striga din mormânt: — „Și eu am pus o piatră la Liga Națiunilor;“ — „Și eu am contribuit la statutul internațional al Muncii!...“

Eroii noștri ne învață, că masele se jertfesc în rațiune directă cu câte foloase politice și morale se pot servi cei ce vin în urma lor. Când istoria era făcută de un Napoleon, compensația națiunii era *gloria*. Când istoria este făcută de masse, compensația sângelui curs și a oaselor, care putrezesc, trebuie să fie mai mare, trebuie să fie în proporție directă cu jertfa. Și ca să vedem miracolul și puterea de transformare morală și psihică a maselor, ne putem uita la cei în viață după războiu, cari simt, că au un testament de executat: *testamentul morților*.

Cât de exigente au fost masele după războiu, cât de îndrăznețe în pretențiile lor, cât de temerare!... E suficient să amintim *Alba-Iulia*. Sau bătălia pașnică pe care o dau pentru câștigarea pământului. Sufletul fiecăruia este fortificat cu sufletul unui mort, peste marea mulțime plutește spiritul Eroilor. Să cinstim, deci Eroii, nu numai pentru moartea lor glorioasă, nu numai pentru ce au coborât în pământ cu ei, ci și pentru câtă supraviețuire au între noi, pentru câtă creștere în ochii noștri proprii, ne-au lăsat ochii lor stinși.

Cuvântarea funebrală

rostită de Dl. revizor școlar Marian Sasu la înmormântarea învățătorului Ion Deva dela școala primară de stat din Blaj în ziua de 4 Maiu 1926.

„Cei ce învață pe alți mari se vor chema într-o împărăția lui Dzeu“ Sfântul Ioan Gură de Aur.

Intristată adunare.

S-a spus și se spune încotinu-și asta cu drept cuvânt, că cea mai frumoasă chemare o are *învățătorul*. Da, pentru că învățătorul e chemat de a îndeplini, cece însuși. Atot puternicul ziditor a lăsat neîndeplinit la orm: *educația lui*. Măreață e această chemare pentru învățătorul unui popor, căruia împrejurările maștere nu i-au îngăduit până bine de curând ca să se cultive și desvolte potrivit aptitudinilor și aspirațiunilor sale.

E sublimă chemarea învățătorului român din aceste părți ale României Mari. El pe lângă misiunea de a desăvârși munca impusă de Dzeu, mai are datoria, și încă sfânta datorie, ca din tinerele vlastare ale neamului nostru să formeze arbori puternici, proptele tari ale luptei de apoi.

Indrăznesc a spune, că importanța misiunii învățătorului român n'a fost nici când așa de mare, ca în zilele aceste de după războiu. Când vedem cu toții, că buriana răului se întinde pe toată liniă, cuprinzând până și pe copii din școala primară, în sânul cărora s'au ivit multe din păcatele și vițiile de cari suferă adulți.

Moravurile aceste rele, cari sapă așa de păgubitor la temelia și viitorul neamului nostru românesc trebuie să fie înlăturate de către învățătorii nostri. Ei sunt chemați să facă curățanie, să îndrepte și povățuiască tinera generație pe calea vârtuții, singura cale pe care se poate întemeia solid viitorul neamului nostru. Iată dară rolul cel mare de azi a învățătorimii române.

Tocmai de aceea trebuie să ne intristăm cu toții și să regretăm sincer trecerea din viață alui *Ion Deva*, care a servit neîncetat ca învățător român aproape 33 ani încheiați.

Ca unul, care am cunoscut mai de aproape pe reposatul, pot spune, că el în răstimpul acesta îndelungat a fost sortit de Dzeu să duce și se trăiască o adevărată viață de dascăl român: *o viață plină de griji și zbuçiume*.

Ca dascăl valah, în era maghiară, reposatul a avut să se lupte între alte multe lipse și mizerii cu atot puternicia inspectorilor școlari unguri, cari l'au persecutat încotinu pentru necunoașterea limbii maghiare și pentru sentimentele sale pronunțate românești. Dar și sub cerul frumos al scumpei noastre României, bietul nostru coleg a trebuit să se războiască cu foarte multe necazuri, îngreunat fiind cu o familie număroasă, constă-

tătoare din 6 copii, pe care a fost silit să o susțină numai din micul său salariu de învățător.

Dar, pe lângă toate mizeriile aceste mari, iubitul nostru coleg Deva a fost un harnic și zelos învățător, care și-a făcut datoria așa cum l'au ajutat împrejurările grele printre cari i-a fost dat să trăiască.

Ca fost revizor școlar al lui am avut adeseori prilejul să-i constat calitățile lui de bun educator și instructor.

Avea colegul nostru un suflet nobil, cald și iubitor, care atrăgea mult pe micii săi elevi. La predări întrebuința un metod viu și natural, plin de vioiciune și spirit, care plăcea mult elevilor. Aceștia îi ascultau lecțiile cu mare interes și sub conducerea lui părintească făceau progrese frumoase.

Pe lângă aceste Ion Deva ne-a fost la toți un coleg sincer și bun, care era insufletit de toate acțiunile și manifestările desfășurate în timpurile aceste pentru eluțarea drepturilor noastre profesionale și pentru emanciparea și ridicarea tagmei noastre învățătoresce la cinstea și vaza ce-i se cuvine în societatea omenească.

Da, așa a fost regretatul în Domnul Ion Deva: învățător conștient și coleg devotat.

Și a fost ironia sortii, că bietul de el a trebuit să îndure până la moarte atâtea mizerii. Inima tuturor trebuie să ni-se strângă de durere, când vedem, că el a trebuit să-și lase familia sa numeroasă în cea mai mare lipsă: *nici măcar o sărăcicioasă* casuță, unde sărmanii lui copilași să se poată adăposti.

Faptul acesta ne cutrenură pe toți și nu ne putem consola nici decât, știând mai ales, că aproape asta e soarta de azi a învățătorului român. Crud, dar foarte adevărat.

Și astăzi, când ar trebui să fie cu totul altcum, tot mai tare ne convingem, că învățătorul român nu trăiește pentru prezente, ci pentru viitor. Numai viitorul va fi în stare a aprecia după adevărata sa valoare și munca învățătorului. Numai viitorul va ridica monumentul neperitor pe mormântul învățătorului român, scriând pe el:

„Odihnește în pace o umbră sfântă, allet pulernic, care ai luptat cu tărie și devotament pentru independența și libertatea popoarelor.

Așa a fost și cu tine, dragă colegă Deva. Tu n'ai trăit pentru tine și ai tăi, ci ai trăit pentru alții. Tu ai muncit cea mai nobilă și mai sfântă muncă. Ai muncit pentru luminarea și povățuirea copiilor mici din școala primară, pentru ca aceștia se devină la timpul lor cetățeni luminați, buni, cu frica lui Dumnezeu, harnici și vitezi.

În munca aceasta istovitoare de nervi te-ai consumat minut de minut, ceas de ceas, zi de zi până te-ai stins repede, ca o luminiță de ceară, bătută de vânt. Și atât a fost de mare dragostea ta față de școală și copii incredințați creșterii tale încât nu i-ai părăsit până în ceasul ultim. Ai murit, ca un adevărat

soldat credincios pe câmpul de luptă, cu sabia în mână.

Dragă colegă Deva! Noi tovarășii tăi de muncă și suferințe ne-am arătat după puțină dragostea noastră față de tine și cu prilejul morții tale repentine. Am lăsat toate și am alergat din depărtări la sicriul tău, ca să-ți aducem ultimul prinos de stimă, mulțumită și recunoștință.

Iată aci la sicriu, am venit și eu fostul tău revizor școlar, care ți-am știut aprecia munca și ostenețele și ți-am cunoscut vai și multele tale năcasuri, zic am alergat pentruca în numele învățătorilor din acest județ, și a administrației școlare să-ți exprim dela acest loc de despărțire al nostru o sinceră și caldă mulțumită pentru devotamentul ce ni-l, ai arătat tuturor și pentru toate jertfele și serviciile prestate pe altarul învățământului nostru primar național.

Dorim cu toții, ca sufletul tău nobil să se rentoarcă la ziditorul între aceste frumoase accente: *Ceice ați umblat pe calea cea strămlă și cu necazuri, toți cari în viață crucea ca jugul ați luat și mie mi-ați urmat cu credință, veniți și luați darurile, cari le-am gătit vouă și cununile cerești.*

După făgăduința neschimbată că: „Cei ce învața pe alții mari se vor chema într-o împărăția lui D-Zeu“. Amin.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Constatări simple dar adevărate. 2.

Avem în Programa analitică o mulțime de material, pe care îl împărtășim elevilor pentru a le înbogăți capitalul lor spiritual cu idei alese, din cari apoi să se nască sentimentul, interesul și voința, baza caracterului religios-moral. Mai înainte de predarea oricărei lecțiuni pregătim sufletele pentru materialul nou. Terminată predarea, cerem să ni se deie seamă despre cele predate. Pe urma examinărilor noastre constatăm apoi că uni elevii reproduc bine materialul predat, alții îndeajuns, unii slăbuț, iar alții de tot slab. Ne întrebăm acum; pot fi luate răspunsurile bune ale elevilor drept bune indicii cum că sămânța noastră a căzut la loc bun și implicite, că ceea ce am sămănat vom și săcera? Deși pentru moment aceasta s-ar părea lucru firesc, experiența ne dovedește, că nu. Poate elevul să primiască cu mintea oricât de multe cunoștințe, acelea sunt totuși un material mort. Omul, care nu are nimic decât aceste cunoștințe nu este, zice Carlyle decât o păreche de ochilarila spatele cărora nu sunt ochi. Ca acele cunoștințe să fie folositoare elevilor, ei trebuie să vadă prin ele, să simtă. Oricât de mult ne-ar încânta răspunsurile frumoase, ele totuși nu sunt o garanță sigură a progresului sănătos, pentrucă ele pot fi și numai o manevrare a minții. Prin urmare nu răspunsurile să ne fie țintă noastră, ci prin mijlocirea cunoștințelor predate să căutăm a desvolta mai mult sentimentul. Numai sentimentul stăpânește sufletul, numai el poate

să deie viață cunoștințelor moarte și sufletelor moarte. Cunoștințele câștigate cu mintea, pot fi chiar primejdioase, dacă nu vor fi stăpânite de sentimentul moral. Singur sentimentul este indicele pozitiv al unui adevărat progres, numai el este o garanță sigură a apropierei către realizarea scopului sfânt al educațiunii.

Dar sentimentul nu se octroiază fiindcă nu poate fi octroiât asupra nimărui, ci el se sădește numai în sufletele elevilor prin mijlocirea cunoștințelor ce le predăm, dacă acelea sunt bine alese și bine predate. Multe sunt cunoștințele folositoare pentru viața de toate zilele, dar nu toate sunt importante pentru toți oamenii. Pentru aceea corect ar fi, ca în școala primară, al cărei timp trebuie bine economizat, mai mult pond să se pună pe acelea cunoștințe, cari sunt deopotrivă folositoare pentru toți oamenii. Sentimentul, în care ca părți intrinseci să se cuprindă frica de Dumnezeu, omenia, dreptatea, mila, patriotismul, setea de muncă și de știință, acela este pentru toți elevii de aceeași importanță. Pentru dezvoltarea acestui sentiment nu sunt de lipsă multe cunoștințe, dar e strict necesar ca ceea ce se predă să se predeie temeinic.

Viața are lipsă de oameni întregi trupește și sufletește, de conștiințe sănătoase, de gândiri curate, iar nu de ființe suprincărcate cu cunoștințe, de suflete obosite. Adevărata problemă a școlii este nu numai de al învăța ea pe elev, ci și de al deprinde ca să poată învăța și el singur, pentru că viața încă este o școală. Dacă copilul s'a deprins și a învăța el singur, și în școală nu s-a perdut pofta de învățătura, atunci el cu ușorință va trece prin școala vieții câștigându-și și acelea cunoștințe, cari nu le are, dar de cari are lipsă pentru viață, și cari școala ș-așa nu le putea da pe toate. Dar dacă copilul în școală se va chinui prin încărcarea cu prea multe cunoștințe, la repășirea din școală el se va simți numai fericit, că scapă de povara învățării și în viață să va feri de ea, pentru că a urât-o din școală. Și atunci ce folos de cunoștințele câștigate în școală? vor sbură rând pe rând toate ca și când n'ar mai fi fost. Ar fi timpul suprem ca să se recunoască odată nu numai în principiu, dar și în faptă, cumcă cea mai deaproape chemare a școlii nu este a provedea pe elev cu cât mai multe cunoștințe ci este a-i cultivă sufletul, mintea și corpul pentru luptele vieții, a forma din el pe cetățeanul, care să-și poată face drumul în lume potrivit destinațiunii sale! În școală se pune temelia culturii. Pe temelia culturii din școală clădește mai departe biserica, societatea, națiunea, statul. În prima linie temelia trebuie să fie sănătoasă, pentru că numai pe o temelie sănătoasă se poate clădi cu siguranță. Dacă temelia este putredă, atunci clădirea se va prăbuși.

Cultura primită în școală, ca temelie a clădirii ulterioare săvârșită prin școala vieții, numai atunci va fi solidă, sănătoasă dacă va purta în sine pecetea moralității, dacă va fi de un conținut religios-moral. Aceasta o pretinde însuși civilizația omenească și

cu tot dreptul, căci fără moralitate nici nu s-ar putea inchipui vr'perfectiune adevărată.

Școala deci trebuie să fie în primul rând un institut de educație. Hotarele științei minții sunt precizate. Terenul științei minții cu toată lărgimea lui, aproape dispăre în fața câmpului fără margini, care trece peste hotarele științei omenești. Convingerea, care este cel mai puternic motor al omului activ, mai curând se bazează pe credința tare decât pe știința pozitivă. Numai o credință tare este în stare a obține rezultate pozitive în știință și pe toate terenele vieții. Știința este și va fi mărginită, iar omul fără credință, nedumerit sceptic, cât clădește atâta strică, pentru că nare convingerea pe care i-o dă credința, care să-i deie viață, să-l îmbărbăteze, să-l oțelească, să-l facă constant și rezoluit.

Credința religioasă se sădește în sufletele elevilor prin învățământul Religiei. Aplicația spre Religie după mărturia Istoriei este dată în sufletele oamenilor și dacă ea nu se poate valida în formă purificată, se manifestă în prejudeții și superstițiuni. Prin puterea Religiei se sădesc și se cultivă caracterele mari, prin ea se desvoaltă sentimentul moral. Dar a atribui acest rol numai Religiei, iar celelalte obiecte de învățământ a le pune numai în serviciul câștigării de cunoștințe practice ar fi o mare greșală știut fiind, că știința prosperează cu cât e mai religioasă și religiunea infloresce cu cât se întemeiază mai mult pe adâncimea și soliditatea științifică.

Atât Religia cât și celelalte obiecte de învățământ însă numai atunci vor fi în măsura de a servi scopul lor adevărat, dacă vor fi predate temeinic, iar temeinicia științei nu constă în mulțimea cunoștințelor ci în adâncimea lor. Numai ideile bine consolidate pot pune stăpânire pe conștiința individului și numai acelea îi pot da lui lumina călăuzătoare în viață. Plutarch a zis: „*Sufletul omenească nu este un vas, care trebuie umplut, ci este vatra în care trebuie aprinsă flacăra*“.

Sebeșel, la 26 Aprilie 1926.

Alexandru Duvelea
inv.

Apel.

Către colegii învățători din acest județ.

Pe altă pagină a acestei reviste se vorbește despre moartea repentină a colegului nostru *Ion Deva* dela școala primară de stat din *Blaj*, care după un serviciu îndelungat de 33 ani, în urma împrejurărilor grele în care a trăit, a trebuit să-și lase familia sa numeroasă, constătătoare din 6 băieți încă minori, nu numai în mare jale, ci și în mare lipsă și mizerie, așa încât aceasta

familie n'a fost în situație să supoarte nici *cheltuielile de înmormântare ale mortului*.

Faptul acesta nu trebuie numai să ne umple la toți inima de durere și întristare, ci el trebuie să ne miște și îndemne pe toți, ca să sărim într'ajutorul familiei nenorocite. Aceasta e datoria noastră de buni *creștini* și buni *colegi*. Ori cât suntem și noi de lipsiți și năcăjiți trebuie să răspundem de grabă și cu dragă inimă la astfel de cazuri.

Din aceste considerații fac deci un călduros apel către colegii învățători din acest județ, pe cari îi rog frățește să binevoiască a alerga cu obolul lor la ajutorarea familiei mortului, pentruca aceasta să-și poată plăti deocamdată baremi cheltuielile, cari le-a avut cu prilejul înmormântării triste.

Toate sumele să se trimită pe adresa subsemnatului, care apoi le va transpune familiei respective, dupăce aceste sume vor fi mai întâi publicate și în revista noastră.

Aiud, 10 Maiu 1926.

Revizor școlar, *Marian Sasu*.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Partea oficială.

No. 1367—1926.

În vedere, că suntem într'o perioadă intensivă a muncilor agricole și că continuarea funcționării cursurilor de adulți până la finele anului școlar n'ar folosi într'o mare măsură acestor elevi, însă i-ar sustrage dela rolul natural de muncitori productivi, vă facem cunoscut că Ministerul a dispus următoarele:

Se vor suspenda cursurile de adulți pe ziua de 30 Aprilie, iar între 1—15 Mai va avea loc examenul de fine de an a ecestor cursuri.

No. 1397—1926.

Dl. Maior Virgil Arifeanu a întocmit două broșuri. „*Pentru ce trebuie să iubim pe Regele nostru*” și „*Beția ruina satelor*” al căror conținut este moralizător și cu scop de propagandă națională.

Ministerul gășind, că aceste lucrări aduc folos și pot fi citite de elevii și sătenii noștrile recomandă pentru biblioteci și premii școlare.